

Попередження з Європи: найгірше ще попереду.

Поляризація. Конспірологічні теорії. Напади на вільну пресу. Одержимість вірністю. Останні події у Сполучених Штатах відповідають шаблону, з яким європейці так добре знайомі.

Оригінал: <https://www.theatlantic.com/magazine/archive/2018/10/poland-polarization/568324/>

31 грудня 1999 року ми справили вечірку. Закінчувалося одне тисячоліття, починалось нове, і всім дуже хотілося свята, бажано в якійсь екзотичній місцині. Наша вечірка цю вимогу задовольняла. Влаштували ми її в Хобеліні — це маєток на північному заході Польщі, котрий мій чоловік придбав разом зі своїми батьками десять років тому, коли той ще був замшілою руїною. Дуже повільно ми відновили будинок. В 1999-му роботу було ще не цілком скінчено, але новий дах уже стояв. Крім того будинок уже мав великий наново пофарбований салон без жодних меблів — що може бути краще для вечірки?

Гості були дуже різні: друзі-журналісти з Лондону й Берліну, декілька дипломатів з Варшави, двійко друзів, що прилетіли з Нью-Йорку. Але більшість були поляки: наші друзі й колеги мого чоловіка, котрий тоді займав пост заступника міністра закордонних справ у польському уряді. Також була купка доволі молодих польських журналістів (жоден з них тоді ще не був відомим), а заразом кілька держслужбовців і один чи два урядовці.

Більшість із них можна було б огулом віднести до загальної категорії, яку поляки називають «правими»: консерватори, антикомуністи. Але саме в той момент історії більшість моїх друзів можна було б також назвати лібералами (прихильники вільного ринку, класичні ліберали) або тетчеритами. Навіть ті, хто не мали чітко сформульованих поглядів на економіку, все одно вірили в демократію, верховенство закону і бачили Польщу членом НАТО і кандидатом на членство в Європейському Союзі, тобто невід'ємною частиною сучасної Європи. Саме це в 1990-х роках значило бути «правим».

Вечірка вийшла доволі неорганізована. В тогочасній сільській Польщі ніхто не займався обслуговуванням бенкетів, тому ми зі свекрухою наробили тушкованого м'яса і насмажили буряків. Готелів також не було, тож більше сотні наших гостей розмістилися по навколишніх фермах або у друзів з найближчого містечка. Я склала список, хто де має